

NIEZBĘDNE WYMAGANIA EDUKACYJNE
do otrzymania przez ucznia śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
z języka polskiego dla klasy IV SP

Niezbędne wymagania	poziom	Jestem mistrzem	Potrafię	Prawie	Z pomocą	Jeszcze nie
Określam elementy świata przedstawionego w czytanej tekście.	R	Wymieniam 5 elem. świata przedst. i poprawnie określam je na podst. czytanej tekstu.	Wymieniam 4 elem. świata przedst. i wskazuję je w tekście.	Wskazuję w tekście przynajmniej 3 elementy świata przedst.	Nazywam przynajmniej dwa elementy świata przedst.	
Opowiadam o wydarzeniach.	R	Opowiadam ciekawie w co najmniej 10 zdaniach o tym co, gdzie i kiedy wydarzyło się w tekście.	Opowiadam w kilku zdaniach o tym co, gdzie i kiedy wydarzyło się w tekście.	Opowiadam gdzie i kiedy coś się wydarzyło.	Odpowiadam na pytania pomocnicze dotyczące tekstu.	
Rozróżniam elementy realistyczne i fantastyczne w utworach.	A	Wyjaśniam różnicę między elem. fantast. a realist. i podaję przykłady z utworu.	Podaję przykłady elem. realist. i fantast. w tekście.	Podaję przykłady elem. realist. i fantastycznych, ale robię pomyłki.	Podaję przykłady elem. realist. i fantast. na podst. definicji.	
Porównuję przeżycia bohatera literackiego z własnymi.	A	Porównuję przeżycia swoje i bohatera, wskazuję na podobieństwa i różnice.	Porównuję przeżycie bohatera i swoje (przynajmniej jedno).	Nazywam przeżycia bohatera literackiego.	Nazywam swoje uczucia.	
Wskazuję wartości w utworze (np. przyjaźń, rodzina, miłość, patriotyzm).	R	Wskazuję wartości ważne dla bohatera.	Wymieniam wartości obecne w utworze.	Wymieniam przynajmniej jedną wartość obecną w utworze.	Wymieniam wartości, nazywam je.	
Wskazuję narratora.	R	Wymieniam informacje o narratorze, nazywam rodzaj narracji.	Wymieniam informacje o narratorze.	Wskazuję osobę, która opowiada w tekście.	Na podstawie konkretnego fragmentu wskazuję osobę, która opowiada w tekście.	
Oceniam postępowanie bohaterów.	O	Oceniam postępowanie bohaterów, odnoszę się do konkretnej sytuacji, tworzę krótką wypowiedź na ten temat.	Oceniam postępowanie bohaterów, stosując zróżnicowane słownictwo.	Oceniam postępowanie bohaterów jako dobre (pozytywne) lub złe (negatywne).	Wybieram (spośród zaproponowanych przez nauczyciela) określenia oceniające postępowanie bohaterów.	

Uzasadniam swoje zdanie.	O	Tworzę krótką wypowiedź na temat zajmowanego stanowiska i uzasadniam je, odnosząc się do konkretnych sytuacji, przykładów z lektury.	Zajmuję stanowisko i uzasadniam je; odnoszę się do jednego przykładu.	Zajmuję stanowisko i uzasadniam posługując się strukturą (wzorem): Uważam, że...ponieważ.	Zajmuję stanowisko za lub przeciw.	
Odróżniam informacje prawdziwe, fakty od opinii i treści fałszywych.	A	Odróżniam fakty od opinii oraz informacje prawdziwe od fałszywych.	Rozpoznaję teksty odnoszące się do faktów i opinii.	Rozpoznaję teksty fałszywe i prawdziwe.	Wyjaśniam, czym jest fakt a czym opinia; korzystam z przykładów zaproponowanych przez nauczyciela.	
Tworzę ilustrację do tekstu.	R	Przekładam tekst na obraz, uzasadniam zastosowane obrazy w odniesieniu do tekstu.	Przekładam tekst na obraz.	Rysuję konkretny fragment tekstu.	Rysuję konkretny fragment tekstu korzystając z odpowiedzi i wskazówek nauczyciela.	
Tworzę notatkę w wybrany przez siebie sposób.	T	Tworzę notatki w co najmniej czterech rodzajach.	Wymieniam różne rodzaje notatek. Wyróżniam notatkę spośród innych form wypowiedzi. Tworzę notatki w trzech rodzajach.	Wymieniam co najmniej dwa rodzaje notatek. Tworzę notatki w dwóch rodzajach.	Wyjaśniam, co to jest notatka. Tworzę notatkę na podstawie wzoru.	
Wyjaśniam, czym jest akapit.	R	Definiuję akapit jako wcięcie w tekście, wyznaczające wstęp, rozwinięcie i zakończenie, rozumiem jego rolę w tworzeniu długich form wypowiedzi.	Swoimi słowami wyjaśniam, że jest to wcięcie w tekście, wyznaczające logiczny porządek tekstu.	Wskazuję w tekście akapit i próbuję wyjaśnić, czym jest.	Na podstawie przykładu wskazuję akapit w tekście.	
Tworzę plan wydarzeń do przeczytanego tekstu.	A	Tworzę plan wydarzeń do tekstu, stosując jednakowy zapis.	Zapisuję wydarzenia w kolejności chronologicznej.	Układam podane wydarzenia w kolejności chronologicznej.	Układam wydarzenia w kolejności w oparciu o wskazówki nauczyciela.	
Piszę tekst: - podzielony akapitami, - zawierający wstęp, rozwinięcie oraz zakończenie.	Z	Piszę spójny tekst z uwzględnieniem trójczłonowej budowy zaakcentowanej akapitem.	Piszę tekst, stosuję akapity we wstępie, rozwinięciu i zakończeniu.	Piszę tekst, ale czasami zapominam jeszcze o trójczłonowej budowie i akapitach.	W przykładowym tekście zaznaczam akapitem wstęp, rozwinięcie i zakończenie; korzystam ze wskazówek nauczyciela.	
Podaję cechy opowiadania.	N	Podaję cechy opowiadania związane z budową i te	Podaję kilka cech opowiadania.	Swoimi słowami wyjaśniam, czym jest opowiadanie i	Wśród wypisanych cech zaznaczam te, którymi	

		odnoszące się do świata przedstawionego.		podaję przynajmniej jedną charakterystyczną cechę.	charakteryzuje się opowiadanie.	
Wskazuję charakterystyczne cechy: - komiksu, - baśni, - legendy, - hymnu, - opowiadania.	R	Wymieniam cechy gatunkowe, podając przykłady z konkretnych tekstów.	Wymieniam cechy gatunków literackich.	Wymieniam cechy przynajmniej dwóch poznanych gatunków.	Nazywam cechę gatunku w oparciu o konkretną wypowiedź nauczyciela.	
Redaguję kartkę z pozdrowieniami lub życzeniami, z wykorzystaniem charakterystycznych dla kartki elementów (miejsce, data, dane adresata, nagłówek, odpowiednia treść, podpis, zwroty do adresata).	Z	Redaguję poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i kompozycyjnym kartkę pocztową z życzeniami lub pozdrowieniami w związku z określoną sytuacją i adresatem.	Poprawnie adresuję kartkę, zapisuję poprawnie miejscowość, datę; stosuję zwroty do adresata z uwzgl. zasad ortografii; uwzględniam podpis.	Adresuję kartkę, piszę życzenia lub pozdrowienia, stosując zwroty do adresata.	Zapisuję adres i datę, redaguję życzenia lub pozdrowienia według wzoru.	
Redaguję list zgodnie z podanymi przez nauczyciela kryteriami.	Z	Samodzielnie redaguję spójny i poprawny list. Stosuję akapity i charakterystyczne słownictwo. Mój list zawiera co najmniej 17 zdań.	Zgodnie z kryteriami piszę list, który zawiera 15 zdań.	Redaguję list, tworząc 10 zdań.	Wymieniam elementy listu. Korzystając z wskazówek nauczyciela, redaguję co najmniej 7-8 zdań.	
Piszę ogłoszenie zgodnie z podanymi kryteriami.	Z	Samodzielnie piszę spójne ogłoszenie, zawierające 5 ważnych elementów; stosuję poprawny zapis; dbam o stronę graficzną i estetyczną tworzonego tekstu.	Piszę spójne ogłoszenie zawierające przynajmniej 5 elementów; dbam o poprawny zapis i estetykę.	Piszę tekst ogłoszenia, uwzględniam minimum 4 ważne elementy.	Piszę ogłoszenie według wzoru.	
Piszę życzenia zgodnie z podanymi kryteriami.	Z	Samodzielnie piszę spójne życzenia, zawierające 5 ważnych elementów; stosuję poprawny zapis; dbam o stronę graficzną i estetyczną tworzonego tekstu.	Piszę spójny tekst zawierający przynajmniej 5 elementów; dbam o poprawny zapis i estetykę.	Piszę życzenia, uwzględniam minimum 4 ważne elementy.	Piszę życzenia według wzoru.	
Piszę podziękowanie zgodnie z kryteriami.	Z	Samodzielnie piszę spójne podziękowanie (od serca), w oparciu o ustalone kryteria; stosuję poprawny zapis; dbam o stronę graficzną i	Piszę spójny tekst zawierający poprawny zapis i estetykę.	Piszę podziękowanie (minimum 2 zdania); dbam o zapis.	Piszę podziękowanie według wzoru i z pomocą nauczyciela.	

		estetyczną tworzonego tekstu.				
Tworzę opis zgodnie z podanymi kryteriami- opis przedmiotu, opis postaci.	Z	Samodzielnie redaguję spójny i poprawny opis. Stosuję akapity i i słownictwo charakterystyczne dla opisu. Mój opis zawiera co najmniej 15 zdań.	Zgodnie z kryteriami redaguję opis, który zawiera co najmniej 13 zdań.	Redaguję opis obrazu, tworząc co najmniej 10 zdań.	Wymieniam elementy opisu. Korzystając z wskazówek nauczyciela, redaguję co najmniej 7-8 zdań opisujących przedmiot lub postać.	
Zapisuję wymyśloną przez siebie krótką rozmowę (dialog).	Z	Tworzę krótki dialog, zapisuję go poprawnie.	Zapisuję dialog, ale zdarza mi się robić błędy w zapisie.	Zapisuję dialog korzystając ze wzoru.	Uzupełniam dialog odpowiednimi wyrazami lub znakami interpunkcyjnymi.	
Recytuję z pamięci tekst: - ze zrozumieniem - odpowiednią intonacją, - z właściwym akcentowaniem, - z odpowiednimi emocjami.	Z	Deklamuję wiersz, odpowiednio modulując głos i dokonując interpretacji głosowej.	Wygłaszam wiersz z pamięci w odp. tempie, z nienaganną dykcją.	Mówię wyraziście wiersz z pamięci, ale jeszcze się myślę.	Mówię wiersz, korzystam z podpowiedzi (własne zapiski).	
Wskazuję w tekście pierwsze środki stylistyczne: - epitet, - uosobienie, - porównanie, - ożywienie, - wyraz dźwiękonaśladowczy, - zdrobnienie.	R	Samodzielnie wskazuję w tekście środki stylistyczne.	Odróżniam jedno środki stylistyczne od drugich.	Rozpoznaję środki stylistyczne w utworze.	Na podstawie definicji lub wzoru wskazuję środki stylistyczne.	
Podaję przykład frazeologizmu.	Z	Świadomie stosuję w wypowiedziach związki frazeologiczne.	Samodzielnie wyjaśniam znaczenie podanych związków frazeologicznych.	Podaję przykład frazeologizmu i sprawdzam jego znaczenie w słowniku.	Z podpowiedzią nauczyciela wyjaśniam, czym jest frazeologizm.	
Wskazuję w utworze: -strofę, -wers, -rymy, -refren.	R	Określam w utworze liczbę strof i wersów; wskazuję rymy i refren w utworze, a także zauważam ich funkcję.	Wskazuję w utworze strofy i wers, a także rymy i refren.	Definiuję strofę i wers, wskazuję przykład rymu.	Wyjaśniam, co to jest strofa i wers; podaję dowolny przykład rymu.	

Wskazuję podmiot liryczny.	R	Wskazuję podmiot liryczny; określam jego cechy lub sytuację liryczną.	Wskazuję podmiot liryczny w wierszu.	Wyjaśniam, kim jest podmiot liryczny.	Na podstawie definicji (podpowiedzi) wskazuję osobę mówiącą w wierszu.	
Stosuję zasady pisowni wyrazów z ó i u, rz i ż, ch i h, wielką literą.	Z	Zapisuję poprawnie wszystkie podane wyrazy z ó/u, rz/ż, ch/h. Samodzielnie korzystam ze słownika ortograf. Układam krótkie historyjki, używając wyrazów z trudnością ort.	Tworzę wyrazy pokrewne. Bezbłędnie zapisuję wyrazy z ó, rz, ż, ch i h wymiennym. Korzystam ze słownika ortograf, wykorzystując wskazówki nauczyciela.	Stosuję zasady ortograficzne pisowni wyrazów z ó/u, rz/ż, ch/h.	Wymieniam zasady ortograficzne pisowni wyrazów z ó/u, rz/ż, ch/h.	
Używam znaków interpunkcyjnych- kropki, znaku zapytania, wykrzyknika, cudzysłowu.	Z	Poprawnie stosuję znaki interpunkcyjne, rozpoznając cel wypowiedzi.	Stosuję znaki interpunkcyjne; poprawnie zapisuję tytuły.	Stosuję znaki interpunkcyjne, ale czasami jeszcze zdarza mi się o nich zapominać.	Wyjaśniam, jakie znaki zastosować, gdy chcę zapytać, rozkazać i oznajmić.	
Odróżniam: - głoski od liter, - samogłoski od spółgłosek.	A	Bezbłędnie rozróżniam głoski i litery. Bezbłędnie rozróżniam samogłoski i spółgłoski.	Rozróżniam głoskę i literę. Rozróżniam samogłoski i spółgłoski. Podaję liczbę głosek i liter w wyrazie.	Wyjaśniam, co to jest samogłoska i co to jest spółgłoska.	Na podstawie przykładu wyjaśniam, co to jest głoska i co to jest litera.	
Dzielę: - wyrazy na sylaby, - wyrazy przy przenoszeniu do nowej linii.	Z	Samodzielnie i bezbłędnie dzielę wyrazy na sylaby. Wskazuję różne możliwości podziału wyrazu.	Określam liczbę sylab w wyrazie.	Dzielę wyrazy na sylaby.	Ustnie dzielę wyrazy na sylaby według wzoru. Odróżniam literę od sylaby.	
Rozpoznaję wypowiedzenia ze względu na cel wypowiedzi (oznajmujące, pytające, rozkazujące).	R	Rozpoznaję rodzaj wypowiedzenia, określam ich cel, stosuję znaki interpunkcyjne.	Rozpoznaję rodzaj wypowiedzenia ze względu na cel.	Nazywam rodzaj wypowiedzenia.	Wyjaśniam, jakie znaki interpunkcyjne zastosuję w pytaniu, rozkazie i informacji.	
Rozpoznaję nadawcę i odbiorcę komunikatu.	R	Rozpoznaję nadawcę i odbiorcę różnych sytuacji komunikacyjnych.	Wskazuję nadawcę odbiorcę w danym komunikacie.	Swoimi słowami wyjaśniam, kim jest nadawca i odbiorca.	Wyjaśniam swoimi słowami na podstawie wzoru lub podpowiedzi, kim jest nadawca i odbiorca.	
W wypowiedzeniach wskazuję: - czasowniki, - rzeczowniki, - przymiotniki,	Z	Wykonuję rozbiór gramatyczny wypowiedzenia.	Wskazuję i nazywam w wypowiedzeniach części mowy.	Nazywam części mowy wskazane w wypowiedzeniu.	Wyjaśniam co to jest czasownik, rzecz., przym., liczebnik, przysłówek i przymiotnik; wymieniam pytania	

- liczebniki, - przysłówki, - przymyki.					poszczególnych części mowy.	
Wyjaśniam rolę czasownika w wypowiedzi.	R	Samodzielnie wyjaśniam rolę czasownika.	Wykorzystując wskazówki nauczyciela wyjaśniam rolę czasownika.	Na podstawie wzoru, wypowiedzi wyjaśniam rolę czasownika.	Wyjaśniam, co to jest czasownik.	
Wskazuję: - czas, - liczbę, - osobę, - rodzaj czasownika.	Z	Bezbłędnie określłam formy czasownika; odmieniam czasownik przez osoby, liczby, rodzaje; tworzę czasowniki w określonym czasie.	Rozpoznaję czas czasownika, określam formy gramatyczne czasownika.	Rozpoznaję czas czasownika; odmieniam czasownik.	Na podstawie wzoru odmiany ustalłam osobę, liczbę i rodzaj czasownika; wymieniam czasy czasownika.	
Samodzielnie zdobywam informacje z różnych źródeł.	A	Samodzielnie zdobywam informacje z różnych źródeł, dokonuję selekcji i przetworzenia informacji.	Samodzielnie zdobywam info. z różnych źródeł, selekcjonuję je.	Zdobywam info., ale nie selekcjonuję ich pod względem stopnia przydatności.	Uzyskuję informacje ze wskazanego źródła.	
Współdziałam w zespole zgodnie z poznanymi zasadami.	Z	Współdziałam w zespole w oparciu o ustalone kryteria, prezentuję efekty tej pracy.	Współdziałam w zespole, pracując w oparciu o ustalone kryteria.	Pracuję w zespole, ale jeszcze nie przestrzegam wszystkich reguł współpracy.	Pracuję w zespole, reaguję na uwagi i polecenia członków zespołu lub wypowiedzi nauczyciela.	
Planuję swoją pracę.	T	Samodzielnie planuję swoją pracę, uwzględniam ustalone kryteria i IZ od nauczyciela.	Planuję swoją pracę w oparciu o ustalone kryteria sukcesu.	Planuję swoją pracę, ale zdarza mi się nie uwzględnić wszystkich kryteriów.	Planuję pracę w oparciu o "check listę" lub wypowiedzi nauczyciela.	
Doskonalam ciche i głośne czytanie.	Z	Czytam ze zrozumieniem głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację.	Czytam ze zrozumieniem głośno, wyraźnie z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych oraz cicho.	Czytam ze zrozumieniem, płynnie głośno i cicho	Czytam ze zrozumieniem, głośno, jeszcze zdarzają mi się usterki.	
Tworzę refleksję.	O	Redaguję własną refleksję na podany temat, uwzględniam symboliczne znaczenia.	Piszę lub mówię kilka zdań na temat własnych przemyśleń.	Piszę dwa zdania (lub wypowiadam je) w odniesieniu do konkretnego	Piszę lub wyrażam słownie swoje myśli w oparciu o pytania pomocnicze.	

				tematu, zagadnienia.		
<p>Odtwarzam treść lektur i innych ważnych tekstów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Mikołajek</i>, - <i>Kajko i Kokosz. Szkoła latania</i>, - <i>Akademia pana Kleksa</i>, - <i>Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa</i>. - <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, - fragm. <i>Pana Tadeusza</i> (opis nieba) - wybrane baśnie - wybrane legendy – <i>o Piaście, o Lechu, Czechu i Rusie, o Wiśle, Jurata królowa Bałtyku</i> 	N	Opowiadam ciekawie o fabule poznanych lektur i problematyce, analizuję treść lektury.	Opowiadam o wydarzeniach lektury, przywołuję konkretne wydarzenia i bohaterów.	Wymieniam wydarzenia lektury i krótko przedstawiam jej treść.	Wymieniam tytuły, autorów, bohaterów poznanych lektur; mówię krótko o czym są lektury.	

Wyjaśnienie oznaczeń poziomu uczenia się:

1. podstawowe
  - N – nazywanie (powtarza fakty i podstawowe pojęcia)
  - R – rozumienie (wyjaśnia pomysły lub koncepcje)
  - Z – zastosowanie (wykorzystuje zdobyte informacje w nowych sytuacjach).
2. ponadpodstawowe
  - A – analizowanie (wyciąga powiązania między pomysłami)
  - O – ocenianie (uzasadnia stanowisko lub decyzję)
  - T – tworzenie (tworzy nowe, oryginalne prace)